

Monumentnummer*: 516247

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82776/39

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Musselkanaal Stadskanaal Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Musselkanaal

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Onstwedde C 13444

Omschrijving**

Inleiding

Het Vierde Verlaat, Eerste Musselverlaat of Sapsverlaat werd aangelegd in 1841 in opdracht van de stad Groningen (stadsbezitting). De naam Sapsverlaat is afkomstig van de sluismeesters J.E. Sap en O. Sap die in functie waren, uit het tweede helft van de negentiende eeuw in Musselkanaal. De schutsluis met draaibrug was oorspronkelijk een enkelvoudige sluis, aangelegd door U.J. Reinders uit Hoogezand. De sluis werd in 1910 aan de Schoolkadezijde uitgebreid met een tweede sluiskom en draaibrug in verband met de toename van het scheepsverkeer. De sluis is in de loop der tijd vernieuwd op onderdelen. Het houten materiaalhoekje en het gemaal, gelegen op de dam, zijn na-oorlogs en komen voorlopig wegens te geringe ouderdom niet voor bescherming van rijkswege in aanmerking. De sluismeesterswoning uit 1858 werd in 1962 afgebroken.

Omschrijving

SCHUTSLUIS, bestaande uit twee bovenhoofden, twee benedenhoofden en twee schutkolken, met dubbele DRAAIBRUG.

De beide schutkolken hebben donker bakstenen wanden afgezet met hoekstaal en worden gescheiden door een gemetselde dam met aan beide zijden twee dichtgemetselde rondbogen; ijzeren bolders.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boven- en benedenhoofd van de kleine schutkolk (straatzijde), oorspronkelijk aangelegd in 1841, hebben donker bakstenen sluiswanden met natuurstenen dekstenen. In het bovenhoofd houten puntdeuren met ijzeren leuning van hoekstaal en ijzeren bedieningsmechanisme; dubbele schotbalkspinningen aan weerszijden. In het benedenhoofd vernieuwde houten puntdeuren met niet-originele leuning (buisstaal); dubbele schotbalkspinningen aan weerszijden.

Boven- en benedenhoofd van de grote kolk (kadezijde), aangelegd in 1910, hebben donker bakstenen sluiswanden met natuurstenen dekstenen. In het boven- en benedenhoofd houten puntdeuren met ijzeren leuning van hoekstaal en ijzeren bedieningsmechanisme. In het bovenhoofd aan de zuidzijde één en aan de noordzijde twee schotbalkspinningen; in het benedenhoofd aan weerszijden dubbele schotbalkspinningen.

De beide, niet in het verlengde van elkaar geplaatste, ongelijkarmige DRAAIBRUGGEN hebben houten rijvloeren op INP hoofd- en tussenliggers; brugleuningen van gelaste ijzeren profielen; brug aan de kadezijde gemetselde draaikom. De brug gelegen aan de straatzijde is ingekort; gemetselde draaikom afgedekt met beton.

Waardering

Dubbele schutsluis met dubbele draaibrug van algemeen belang vanwege cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als voorbeeld van een van oorsprong negentiende-eeuwse enkele schutsluis, waarvan in de jaren tien van de twintigste eeuw een dubbele sluis is gemaakt, in de provincie Groningen
- vanwege de historisch-functionele relatie met de andere schutsluizen in het kanaal
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen
- vanwege de markante en beeldbepalende ligging in het Musselkanaal
- vanwege de herinnering aan de veenafgravingen en bloeiende scheepvaart.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schutsluis